

Pamírská diarea aneb z Bagushe do doliny Daraigandara

Na letošní léto (2011) jsem naplánoval návrat do JZ Pamíru (Tádžikistán), konkrétně se mi zamlouval uzel Iškašimského a Šachdarijského hřebene s cílem vylézt na nejvyšší vrchol oblasti – Pik Majakovského (6096 m). Historie dobývání Piku Majakovského sahá do roku 1947, kdy na jeho vrcholu stanul V. Budanov s druhy. V roce 1963 se výstup podařil i českému horolezci a fyzikovi Františku Janouchovi, jehož skupina v této oblasti udělala i prvovýstup na krásný Pik Nielse Bohra (5420 m).

Před dvěma lety jsem s přáteli pár desítek kilometrů odtud objevil dolinu Saryšičarv a zřejmě se nám povedl první český výstup na Pik Moskevské Olympiády (5883 m), takže povědomí o podmínkách v tomto krásném horském kraji na hranici Tádžikistánu a Afghánistánu již mám.

Po přeletu do Dušanbe bez problémů domlouváme odvoz terénním autem na Pamír. Po více než dvacetihodinové cestě se konečně ocitáme uprostřed vysokých hor v kyslaku (osada) Bagush (2850 m). Odtud chceme během následujících několika dní přejít přes Góry Bagush a stejnojmenné sedlo (4750 m) do doliny řeky Daraigandara a zde se pokusit o výstup na Majakovského či další vrcholy.

Hned druhý den pochodu nám hory uštěďrují krutou lekci, kdy se prodíráme hustým křovím a bodláky a musíme nesčíslněkrát přeskokovat potok, protože postup dále po našem břehu je nemožný. Za jeden den jsme postoupili pouze o dva kilometry a dvě stě výškových metrů. I další postup je velmi pomalý. Ke všemu celá skupina trpí neuvěřitelnými průjmy, zřejmě z vody, která je znečištěná výkaly pasoucích se krav, koz a ovcí. Je to začarovaný kruh – vzhledem k nadmořské výšce a velmi teplému počasí (přes den i přes 30°C) je člověk hodně žiznivý, veškerá

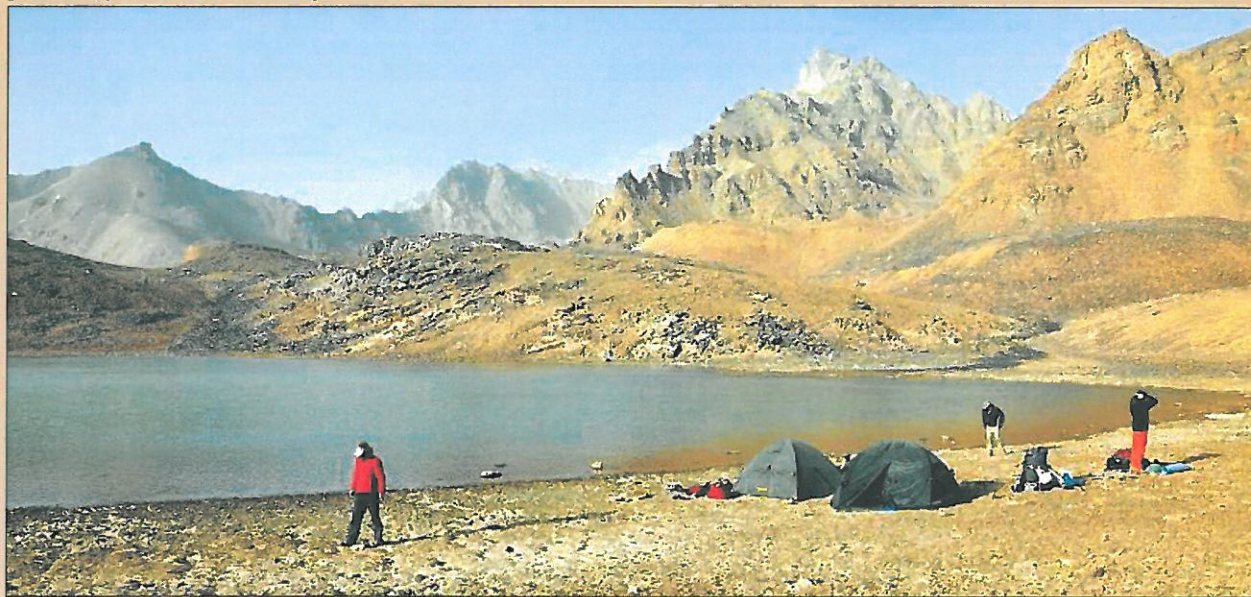
voda se z kapacitních důvodů převažovat nedá a tak ji pijeme i nepřevařenou. Ta v našich útrobach rozehrává dosti výrazné až sopečné erupce. Takové střevní koncerty jsem ještě nezažil. Přes tyto problémy a potíže v postupu kvůli neprostupnému terénu se dostáváme po takřka týdnu k jezeru (4250 m) pod sedlem Bagush.

Citace z deníku: „Jarka od rána bolí hlava, Zuzka s Roburem si stěžují na zesílení průjmu, já vcelku v pohodě. Z těchto důvodů zůstáváme ještě jednu noc tady u jezera (4200 m). Dnes uděláme průzkum cesty do sedla Bagush (4750 m) a vynášku zbytných věcí alespoň do 4300 m. Čeká nás traverz ledovce na skalní ostrov, dále ledovcová túra pod sedlo a suťový 200 m vysoký výšvih přímo do sedla Bagush. Až na závěrečný výšvih cesta vypadá vcelku dobře, závěr bude záviset na sklonu, který odtud není možné odhadnout, a stabilitě sutě. Uvidíme zítra. Sbíháme dolů k jezeru. Zuzka se necítí dobře a v noci má vysokou horečku, k tomu chodí každou půlhodinu

na záchod. Bere si paralen a já dělám hodně čaje. Zřejmě střevní chřipka. Podle plánu bychom měli udělat přechod sedla a spát už v dolině Daraigandara (a konečně vidět Pik Majakovského a další vysoké hory), ale Zuzčin aktuální zdravotní stav není dobrý...

Ráno vypadá Zuzka relativně dobře, což sice nechápu, ale je to každopádně dobrá zpráva. Všichni se těšíme, že dnes uvidíme Majakovského a další vrcholy. Po necelé hodině přicházíme k místu naší včerejší vynášky na začátek ledovce. Traverz příkrého ledovcového srázu je OK. Dále stoupáme asi hodinu po tvrdém sněhu na začátek suťoviska vedoucího až do sedla Bagush (4750 m). Výšvih do sedla vypadá zblízka slibně, ale záhul to bude, přeci jen je to 200 m výškových strmě do kopce s těžkým třicetkilovým batohem. Každých pár metrů odpočíváme, ale postupujeme vzhůru. Poslední metry jsou nepřijemné, protože jsou tvořeny jemnými

Pokračování na str. 13

III. část

Vracíme se do Bělé u Turnova, kam uprchli naši horalé před nacistickou okupací. Usadili se v domku pana Ouhrabky, který jim poskytl obživu nejen tím, že je zaměstnal ve své továrnice, ale dovolil jim neomezeně používat rozsáhlou zahradu, na které se brzy objevily drobné záhonky. Bez omezení mohly děti lézt po stromech a česat výborné ovoce. Kdyby daleko odtud nezuřila hrozná válka, dalo by se říci, že si všichni žili v Bělé v klidu a míru. Za pomoc při různých polních pracích u sedláků dostávala Zdeňka vždy bohatou výslužku, a tak nebyla ani nouze o poctivé mléko, domácí sádlo či vajíčka. V Bělé bylo také vyhlášené pekařství „U Šimánků“, kde se pekly poctivé tříkilové pecny chleba. Pan Šimánek vždy dokázal získat mouku a svoji roli v tom jistě hrál i mlynář z blízkého mlýna Pod Chloumkem.

Pohoda však byla pouze zdánlivá. Kromě strachu z války a jejího průběhu tesknili všichni ve skrytu duše po své

domovině a rodném kraji. Určitý čas byla Zdeňka s Jasnou sama. To když byl Josef naverbován do německého Cottbusu na práce v továrně na válečné produkty. Vždy v neděli odpoledne chodily matka s dcerou na procházku přes sousední Zaholice do Klokočských skal, kde je vyhlídka na Zdenčině skále. Z ní je krásný výhled do širokého kraje, ale hlavně na hřeben Černé Studnice, pod kterým se krčil jejich rodný dům. Zde nejvíce platila slova známé Hašlerovy písně „Chaloupky pod horami“. Jasná tehdy ve svých šesti, sedmi letech nechápala, proč maminka chodí každou neděli na Zdenčinu skálu plakat.

Školní docházku zahájila Jasná v místní obecné škole. Žili tehdy v Protektorátu Čechy a Morava a němčina byla povinným předmětem. Škola stála na mírném vršku nad vesnicí při cestě k Bukovině a v zimě si školáci po vyučování rádi zalýžovali do údolíčka. Jenik Černý, žák už asi třetí třídy, vždy s oblibou stál na kopečku a volal na děti dolů: „Achtung, achtung liebe Kinder. Hanz Schwarz fährt“. (Pozor, pozor, milé

děti, jede Honza Černý). Demonstroval tím těm menším, jak daleko už pokročil s výukou jazyka, ale hlavně se přidal ke všem ostatním, kteří se pokoušeli němčinu zsměšňovat. Bohužel tehdejší odpor k okupantům zasáhl i jejich řeč.

V Bělé bylo veškeré dění starousedlíků zaměřeno na obživu, tedy zemědělství, chov dobytka a drobného zvířectva. Naši utečenci přinesli změnu. Měli zažitý spolkový život, který jim doma pomáhal přežívat krušné doby, kdy nebyla práce, kdy chudá jílovitá půda nestačila poskytnout obživu a kdy půl roku trvajících zima věznila obyvatele v chaloupkách. Po vyšlapání cestičkách mezi sněhovými mantinely se proto scházeli a družili se.

Netrvalo dlouho a v Bělé byl založen ochotnický spolek. Podařilo se zapojit i místní a nebyla by to ani Zdeňka, aby do jednotlivých představení nevložit náznak současné státní situace a i návod k určitému vzduchu. S nacvičenými představeními

Pokračování na str. 14

Pamírská diarea aneb z Bagushe do doliny Daraigandara

Pokračování ze str. 13

kamínky, které ujiždějí pod botami, takže člověk udělá jeden krok vzhůru a hned půl kroku sjede dolů.

Ve 14.30 hodin se konečně dohrabávám do sedla! Ostatní ještě bojují pode mnou. Otevírá se mi naprosto fantastický výhled na velikány doliny Daraigandara – zcela vlevo dominuje Pik 5150, veprostřed vykukuje za skalním hřebenem majestátní Pik Majakovskij, dále poznávám z fotek známý Pik Nielse Bohra, na který poprvé vylezl Čechoslovák František Janouch v roce 1963, zcela vpravo vyčnívá Pik Imast, Pik Ambaru a další bezejmenní krasavci. Přímě pode mnou vidím jezero, které vyložené vybízí k tomu, abychom dnes spali na jeho břehu. Oproti monotónním Gorám Bagush se nám konečně ukazuje pestrý svět krásných velehor. Ostrý skalní hřeben vedoucí ze sedla vlevo končí Pikem 5150, vpravo ubíhá tupější hřbet Piku Bagush (4904 m) pokrytý sněhem. V 15.00 hodin stojíme v sedle všichni a kocháme se výhledy. Sestup ze sedla do doliny Daraigandara vypadá strměji a docela divoce. Proto jdu na průzkum, kudy to bude nejlepší. Ideálně se jeví traverzovat asi 150 m podél hřebene na sever a pak po skalních stupních klesat ke žlabu a jím by to opatrně mělo jít až do bezpečných partií.

Já, Robur a Jarek se rozhodujeme, že si „vyběhneme“ na Pik Bagush (4904 m), Zuzka počká v sedle (vzhledem k noční

horečce, kterou prodělala se jí vůbec nedívám a obdivuji ji, že to dnes zvládá tak skvěle). Výstup ze sedla na vrchol vypadá triviálnější, než ve skutečnosti je. Nejprve po skále, později po sněhu přes tři výšvihy. Sníh tu tvoří zajímavé šupiny – kalgaspory, česky kajicníky (až 0,5 m vysoké). Ze sedla nám to trvá hodinu a máme toho nahoře dost. Ale stálo to za to, výhledy jsou ještě lepší než ze sedla a Majakovského vidíme v celé své kráse, nezakrytého skalním hřebenem. Dlouho se na vrcholu nezdržujeme, protože už je pozdní odpoledne. Zpátky v sedle jsme v 17.30 hodin a začínáme sestupovat směrem, který jsem vytipoval. Je zapotřebí dávat bacha na pohyblivé kameny, pád by byl fatální. Všichni toho po dnešku už máme plně brejle. Se Zuzkou jdeme napřed a v 18.45 hodin jsme u jezera (4550 m). Vypadá to na super bivak. Slunce už zapadá a teplota jde rapidně dolů. Žízňiví rozděláváme vařič na čaj a stavíme stan. Kluci přicházejí po dvaceti minutách.“

Dnes se nám podařil dobrý výkon, jsme rádi, že jsme přešli sedlo. Šlo se mi zatím nejlíp, měl jsem celý den dobrou „bojovou“ náladu. Střevní problémy však přetrvávají, už šestý den, pevně věřím, že to v této dolině bude lepší. Bohužel zdravotní problémy nás doprovázejí i další dny. V táboře u řeky Daraigandara (4200 m) přímo pod jihozápadní stěnou obrovitého Majakovského řešíme, co dál.

Citace z deníku: „Bohužel vzhledem k našemu fyzickému stavu musíme

střízlivě zavrhnout pokus o některý z velkých vrcholů a nechat si ho na jindy. Střevní problémy neustávají, pokud zítra začneme scházet dolinou k řece Pjandž, bude nám sestup trvat minimálně tři dny, to znamená celkově čtrnáct dní v horách. Na tuto dobu máme vypočítány zásoby jídla a benzínu.“

Dalších pár dnů si užíváme tádzické pohostinnosti v horkých lázních Audž, regionálním středisku Iškašim, hlavním městě autonomní oblasti Horní Badachšán - Khorogu a samozřejmě nechybí dvou-denní návštěva metropole Dušanbe.

Hlavní cíl našeho letošního výletu se nám sice nepodařilo splnit, ale i přesto to byl krásný čas strávený ve fantastické zemi. Ne zvolili jsme ideální přístupovou cestu přes Gory Bagush a velký vliv měly zdravotní problémy v podobě extrémních střevních potíží. Už při sestupu z hor jsem začal přemýšlet o brzkém návratu, protože na Majakovského vylézt chci. Věřím, že draze získané zkušenosti z tohoto výletu mi v tom pomohou.

Kompletní deník, fotogalerii a film najdete na www.zdenda.net.

Děkujeme za podporu: HUMI OUTDOOR – český výrobce kvalitního outdoorového oblečení, JUREK – český výrobce stanů, Letiště Praha a. s.

Příjemné svátky a do nového roku 2012 vše dobré všem občanům obce Pěnčín a Huťákům obzvlášť přeje

Zdenda Bouda z Hutě